

Za gospodarje

Marbor, dne 6. januarja 1937.

Mladinska kmečka zveza.

Nobeno gibanje ne more postati resničen pokret, če ne zajame mladine. V mladini je idealizem in želja po udejstvovanju še prav posebno izrazita, v mladih srcih kipi življenjska sila, ki hoče zunanje dejavnosti. Organizaciji, ki ume prav ujeti vihar mladih src v svoja jadra, je zagotovljena bodočnost in moč.

Tak silen zamah najdemo v belgijski kmečki zvezi (Boerenbond). Organizacija flamskih kmetov je tako močna in silna, da zunaj nje tamkajšnjemu kmečkemu človeku sploh ni obstanka, ker dan na dan na lašni koži čuti, da nikamor ne more, dokler ni njen član. Tudi to združenje odločilno gradi na mladino, saj ima pri večini farnih kmečkih zvez povsod tudi mladinske kmečke zveze za fante posebej, za dekleta posebej, pri centrali v Luvenu pa poseben, samostojen mladinski odsek. Belgijska kmečka zveza je že ustaljena organizacija, zato pri njej na zunaj ni videti onega zaleta, kakor na primer pri nacionalnem socializmu v Nemčiji. Kdor pa dobi vpogled v drobno, skrito delo po posameznih društvih, kdor pregleduje delovne načrte in prebira poročila o že izvršenem delu, mora sneti klobuk z glave.

Mislím, da nam ni treba iskati vzora za organizacijo in delo kmečke zveze po drugod, kakor pri Belgijski kmečki zvezi. Saj ta organizacija slovi skoro po vsem kulturnem svetu kot vzorna in posnemanja vredna. Zvesta narodnemu čuvstvovanju katoliških flamskih kmetov sloni na trdnih katoliških temeljih, ki jih tamkaj s povdankom držijo na edino dovolj močno podlago, ki je na njej zgradba organizacije varna. Po pravilih in ponovnem zatrdjevanju se pa Belgijska kmečka zveza varuje vmešavanja v dnevno strankarsko politiko; ona hoče biti stanovsko zastopstvo flamskega kmečkega stanu.

Na teh treh osnovah smo tudi mi zgradili svojo Kmečko zvezo. Ohranjati hočemo vekovito katoliško versko zavest na-

šega kmeta in na njej graditi njegovo stanovsko organizacijo, ki ne bo posegala v strankarski politični boj. Povdarek glede politike leži v besedi strankarsko, kajti vse javno delo za kmečke koristi je politika, a ni strankarska politika.

Da bo naša Kmečka zveza res zajela v svoje vrste v bližnji bodočnosti ogromno večino kmečkega ljudstva obeh spolov in vseh starosti, je treba iti k belgijskim Flamcem po vzor notranjega ustroja in ga prilagoditi našim razmeram. Ne rečem, da posnemajmo, kajti vsak narod ima značilne posebnosti, in kar enemu pristoja, je za drugega zanič. Vendar nam ni treba delati drugih poizkusov, katere so že po svetu zavrgli kot nerabne in da nam ni treba v šolo, ki so jo po drugod že drago plačali. Treba je preizkušene šole, treba je vzgojiti mladino. Iz tega sledi, da bodi naša prva in največja skrb posvečena vzgoji mladih ljudi, ki imajo po naravi dar, da vplivajo na soljudi in dar vztrajnosti ter požrtvovalnosti pri delu za splošnost. Dobra verska vzgoja je podlaga vsemu. Seveda vsak po naravi obdarjen fant z lastnostmi, katere smo zgoraj omenili, pa še ni zmožen, da svoje sposobnosti uveljavlja. Treba je na pravi način delo zastaviti. Treba je biti v najvažnejših vprašanih svetovnega nazora, v stanovskih kmečkih vprašanih in organizacijskem delu trdno podkovan. Poleg tega mora dobiti mladina v svojo notranjost živega ognja navdušenja za svoj stan in njegove svetinje. Za vse to je treba temeljite priprave.

Ce spet vzamemo za zgled Belgijo, vidimo, kolikšno važnost polaga na to belgijska Kmečka zveza. Leto za letom prireja večdnevne skrbno pripravljene tečaje. Pri farah pa se vrše zimo za zimo tkzv. večerne šole, ki trajajo dve zaporedni zimi. Tu se kmečki fantje zase in dekleta zase šolajo ne samo v strokovnih predmetih, marveč tudi v splošni izobrazbi. Poučujejo ljudskošolski učitelji in strokovnjaki Kmečke zveze, ki jih je veliko šte-

vilo. Z izobrazbo, pridobljeno v večernih šolah pridejo v vaditeljske tečaje, kjer jih utrdijo v dobrem in izobrazijo za ljudi, ki naj postanejo duša kmečkega pokreta v fari.

Ni mogoče na tem mestu v podrobnosti razpravljati o vsem. Kolikor navajamo te stvari, storimo za to, da pokažemo umestnost in potrebo vzgoje mladine.

Kako to izvesti?

Težko je pravo pogoditi. Tu bo treba ubrati lastno pot, tujina nam ne more dati pravega vzorca.

Zamislili smo si začetek voditeljske tečaje za vodje Krajevnih mladinskih kmečkih zvez, ki se naj bi vršili vsako leto in na katerega bi bili sprejeti najsposobnejši fantje iz vsakega okraja.

V zadnji okrožnici, ki smo jo razposlali vsem krajevnim Kmečkim zvezam, smo podrobno razložili, kako si ta tečaj predstavljamo in kakšna snov se bo približno na njem obravnavala. Za letošnjo zimo naravnost ne vemo prirediti tečaj samo za okrog 30 fantov — če bo šlo tudi za toliko deklet, prihodnje leto pa bi se to lahko razširilo. En sam poudarek pa smo stavili v tej okrožnici, namreč, da pridejo na tečaj res dobri in sposobni fantje.

Glavni odbor Kmečke zveze hoče, da Kmečka zveza postane stanovski pokret, ki mora zajeti vse plasti kmečkega ljudstva zlasti pa mladino. Iz tega razloga bo poskrbela, da se bo pri vsaki krajevni Kmečki zvezi osnoval mladinski odsek z nazivom Mladinska Kmečka zveza.

Ce bomo navdušili kmečko mladino za svojo stanovsko organizacijo in če ji bomo mogli dati tudi prave strokovne podlage in smisla za organizacijo v splošnem, smo lahko prepričani, da se bodo začela vprašanja kmečkega ljudstva, ki z dneva v dan postajajo bolj pereča polagoma reševati. Kmečki stan bo postal enakovreden drugim stanovom in ne bo se ga moglo prezreti, kot se je to dogajalo do sedaj.

Ljudski pravnik.

Zakonita dedna pravica zakonskega moža poleg sorodnikov pokojne žene. — A. in W. — Umrila je sestrična vaše pok. matere ter nima drugih bližnjih sorodnikov, razen vas. Vprašate, komu bo pripadla njena zapuščina, ko ni zapustila

nikake poslednjevoljne odredbe in ali bo res vse pripadlo njenemu možu. — § 757 občnega drž. zakona določa, da je preživeči zapustnikov zakonec poleg zapustnikovih otrok in njihovih potomcev zakonit dedič do $\frac{1}{4}$ zapuščine, poleg zapustnikovih roditeljev in njihovih potomcev ali poleg dedov in babic pa do polovice zapuščine. Ako žive poleg dedov in babic potomci umrlih dedov in babic, dobi zakonec povrh od druge polovice dedščine oni del, ki bi sicer pripadel po §§ 739 in 740 potomcem umrlih dedov in babic. V vsakem primeru pa se vračuni v dedni delež zakonca to, kar mu pripade po ženitni ali dedni pogodbi iz zapustnikove imovine. — Ako ni zakonitih dedičev prvega ali drugega kolena in ne dedov in babic, dobi preživeči zakonec celo dedščino. — Iz gorenjega vidite, da, ako je Vaša mati že umrla, ne dobite vi iz zapuščine pokojne sorodnice ničesar, marveč pripade vse zakonskemu možu.

Vrnitev na dražbi kupljenih zemljišč prejšnjemu lastniku. — F. Tajnšek v D. — Slišali ste praviti, da morajo dotičniki, ki so na dražbi kupili kako zemljišče od kmeta, zemljišče vrniti in da so tudi nekatere pogodbe razveljavljene. Prosite za natančnejša pojasnila o teh govoricah, pri čemur navajati, da vam je bila leta 1931 na dražbi prodana polovica posestva za zelo nizko ceno. — Res obstojajo neki podobni primeri, a le glede agrarnih subjektov po predpisih o agrarni reformi in ostalih kmetov, ki so kupili bodisi s fakultativno ali drugače pred 20. aprilom 1932 zemljišče, ki je bilo na dan 27. februarja 1919 s predhodnimi odredbami za pripravo agrarne reforme z dne 15. 2. 1919 in uredbo o prepovedi odsvojevanja in obremenjevanja zemljišč veleposestev z dne 21. 7. 1919 postavljeno pod agrarno reformo. Le prisilne izvršbe za vrnitev posesti takih zemljišč izza 20. aprila 1932, ki si je njegovo lastnino prodajalec pridržal za primer, da se dogovorjeni obroki ne bi plačali, zemljišče pa do dne, ko je dobila zadnja uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov moč (26. sept. 1936), niso prešla v last druge osebe, so nične. — Predpisi, ki smo jih navedli, pa se ne nanašajo na dolgove agrarnih interesentov proti državi za zemljišča, dobljena po predpisih o agrarni reformi.

Dogovor o napravi »sodnijske pogodbe« (zemljiškoknjižne izvedbe doma sklenjene pogodbe). — R. Golčman v P. — L. 1927 ste kupili neko zemljišče, naredili zadevno pogodbo doma, izplačali kupnino ter se s prodajalcem dogovorili, da boste »sodnijsko pogodbo« napravili pozneje. A sedaj pa prodajalec noče o tem ničesar slišati, uporablja vam prodano zemljišče, sam vam pa uporabo prepoveduje. — Doma sklenjena kupoprodajna pogodba je veljavna, ako ste točno označili kupljeno zemljišče ter kupnino. Le za prepis lastninske pravice v zemljiški knjigi v vašo korist je potrebno, da izda prodajalec dovoljenje, pri čemur mora biti njegov podpis legaliziran. Ako se prodajalec brani dati zadevno listino, lahko tožite pri sreskem sodišču njegovega stanovališča, da vam mora zadevno listino izstaviti. Ako imate priče, da ste res doma sklenili pogodbo, kot jo navajate, bo pravda enostavna in hitro rešena.

Izučenje za šoferja. — F. Gornik. — Radi bi se izučili za šoferja in vprašate, koliko morate biti star, kako izobrazbo morate imeti in ali so še drugi pogoji določeni ter koliko stane učenje. — Pred polaganjem šoferskega izpita morate doseči starost 20 let. Biti morate zdrav na srcu in na živcih, trezen in neoporečen, ali vsaj ne nevaren tuji lastnini. Posebna šolska izobrazba ni predpisana. Boste pa morali posečati kako šofersko šolo, ako drugače ne dobite osebe, ki bi bila sposobna, vas naučiti vožnje, raznih cestnopolicijskih predpisov in seve tudi konstrukcije in delovanja avtomobila, odnosno motorja. Tako šolo ima v Mariboru ing. Keršič v Frančiškanski ulici. Ta računa za izšolanje 2000 Din. Izuči vas lahko v dveh do treh tednih, ako ste primerno inteligenten. Izpit sam vas stane: taksa za komisarja 180 Din, taksa na prošnjo 105 Din, npravstveno spričevalo 27 Din, zdravniško spričevalo okoli 100 Din, šoferska izkaznica 100 Din. — Ing. Keršič vas bo učil toliko časa, dokler ne boste vsega znali.

Veljavnost ustnega dogovora o doplačilu k dedščini. — B. J. D. B. 23. — Umrila vam je teta, ki je zapustila okoli 15.000 Din premoženja ter v oporoki določila vašemu očetu le 100 Din. Oče da je nameraval spodbijati oporoko, česar pa ni storil, ker ste se nečestovito dogovorili tako, da bo stric doplačal 1100

Din in sicer, ko bo prodal nek priče. Vprašate, ali zadevna ustna pogodba velja, ali oče lahko izterja navedeni znesek in ali spada ta dolg pod zaščito. — Predvsem moramo povdariti, da ni imel vaš oče nikake nujne dedne pravice do zapuščine svoje sestre, vsled česar ne gre za terjatev iz dedovanja, marveč za navadno terjatev (daritev), ki spada vsled tega pod zaščito. Ustno sklenjeni dogovor je veljaven, ni pa izvršljiv. Za izvršljivost je potrebna sodba ali sodna poravnava ali izvršljiv notarski zapis.

Med zapadlo in nezapadlo terjatvijo ni vračunanja. — Isti. — Vaš oče dolguje vašemu stricu nek znesek, ki spada pod zaščito. Vprašate, ali vaš stric, če dolguje vašemu očetu znesek, ki ne spada pod zaščito, lahko svojo terjatev odračuna ali ne. — Po § 1439 obč. drž. zak. dospele terjatve ni mogoče pobotati s še nedospelo. Radi tega bi moral vaš stric plačati vašemu očetu (ako stričeva terjatev ne spada pod zaščito) takoj ves dolžni znesek in bi si smel odračunati le obrok — 3% — ki ga je vaš oče dolžan plačati stricu po odplačilnem načrtu.

Gospodarska obvestila.

Odbor krajevne Kmečke zveze v Vojniku priredi v času od 10. januarja do 14. februarja t. l. ob nedeljah po rani sv. maši v osnovni šoli v Vojniku 12 strokovnih predavanj in sicer: Dne 10. januarja: a) Kmečki stan. steber države. b) O varovalnici. Dne 17. januarja: a) O živinoreji. b) O umetnih gnojilih. Dne 24. januarja: a) O sadjarstvu. b) O zatiranju gličičnih bolezní. Dne 31. januarja: a) O svinjereji. b) O kurjereji. Dne 7. februarja: a) O raznih živalskih boleznih. b) O hmeljarstvu. Dne 14. februarja: a) Prva pomoč v nesreči. b) O zadružništvu. Predavali bodo najboljše gospodarski strokovnjaki, vsled tega se vabite, da na teh predavanjih v obilnem številu udeležujete.

Čebelarstva podružnica pri Sv. Trojici v Slov. goricah ima v nedeljo dne 10. januarja v samostanski dvorani ob treh popoldne po večernicah svoj letni občni zbor. Za vse organizirane čebelarje podružnice obvezno! Tudi drugi vabljeni, posebno od Sv. Benedikta. Sklepali bomo o važnih stvareh, ki se tičejo napredka našega čebelarstva.

Kmetijsko-nadaljevalna šola v Sv. Jerneju pri Ločah. Letos se zopet vrši pri nas kmetijsko-nadaljevalna šola pod vodstvom g. šolskega upravitelja Fridla in g. sreskega referenta Peternela iz Slov. Konjic, katere se redno udeležuje 26 vrlih fantov. Upamo in želimo prav iz srca, da bi imela ta domača šola obino uspeha!

Kmetovalci, očistite deteljno seme! Koflike važnosti in vrednosti je čisto seme, ve vsak gospodar. Pa le malo je skrbnih, ki bi to tudi dejansko upoštevali. Če tudi je stiska za denar, vendar si lahko očistite deteljno seme za majhen denar pri banovinski kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru, Vrbanova 33. Sedaj se začne čas za to opravilo, da ne bodete v bodočem letu tarnali o predenici in drugem nlevelu v deteljiščih, zato se poslužite čistilne naprave pri gornji postaji.

Kapela pri Radencih. Tukajšnja čebelarška podružnica bo imela v nedeljo dne 10. t. m. po rani sv. maši svoj letni občni zbor v gostilni g. Horvat. Čebelarji v začetku novega leta, ko naše muhe sanjajo mogoče o boljši bodoči letini, ne smemo mi sanjati, ampak delati. K temu delu vabimo vse, tudi čebelarje, ki še niso, da pristopijo kot člani društva, da se skupno pomenimo za napredek čebeloreje.

Vrednost denarja. Finančni minister je izdal odlok, da veljajo od 1. do 31. januarja 1937 ti-le tečaji, po katerih se bo v svrhu pravnega izterjavanja pristojbin po taksem zakonu in določevanju prejemkov plačil preračunavala vrednost dinarja pri vseh listinah, ki se glase na zlato ali na tujo valuto: 1 napoleonder 303 Din, 1 zlafa turška lira 344 Din, 1 angleški funt 239 Din, 1 ameriški dolar 43.20 Din, 1 kanadski dolar 42.90 Din, 1 nemška marka 14.50 Din, 1 zlot 8.15 Din, 1 šiling 8.30 Din, 1 belga 7.30 Din, 1 peng 8.80 Din, 1 braziljski milreis 2.45 Din, 1 egipčanski funt 217 Din, 1 urugvajski pesos 22 Din, 1 argentinski pesos 13 Din, 1 turška papirnata lira 34.25 Din, 100 albanskih frankov 1390 Din, 100 francoskih frankov 202.30 Din, 100 švicarskih frankov 1000 Din, 100 italijanskih lir 227.60 Din, 100 holandskih guldinarjev 2365 Din, 100 bolgarskih levov 46.50 Din, 100 romunskih lejev 32.30 Din, 100 danskih kron 947.50 Din, 100 švedskih kron 1094 Din, 100 norveških kron 1066.50

Din, 100 pezet 260 Din, 100 drahem 40 Din, 100 češkoslovaških kron 152.50 Din, 100 finskih mark 93.65 Din, 100 letonskih lat 780 Din.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 2. jan. so pripeljali 81 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12, slanina 13—14. Kmetje so pripeljali 2 voza sena po 37—40, 1 voz otave 37, 1 slame 28, 2 voza krompirja 0.75—1.50, 19 vreč čebule 1.50—2. Cesen 4—8, kislidzelje 3, karfijola 2—12, pesa 7—8, kislarepa 2, radič 1. Jabolka 5—7, hruške 5 do 7, suhe slive 5—9, celi orehi 7—8, luščeni 20—24. Na trgu so bile tri vreče pšenice po 1.50, 3 rži 1.50, 2 ječmena 1.25, 5 koruze 1.25, 3 ovsa 1, 3 prosa 1.25—1.50, 4 ajde 1, 3 prosenega pšena 3.50—4, 3 ajdovega pšena 3.50—4, 6 fižola 1.50—3. Smetana 8—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 21—26, čajno 26—30, jajca 0.75—1.25. Prinesli so 82 kokoši 18—25, 168 piščancev 25—60, 5 puranov 35—65, 8 domačih zajcev 5—25 Din.

Mariborski živinski sejem, dne 29. decembra 1936. Prignanih je bilo 8 konjev, 5 bikov, 70 volov, 239 krav in 6 telet. Skupaj 328 kosov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 3.75—4.50, poldebili voli 3.50—4, plemenski voli 3.50—4, biki za klanje 3—3.50, klavne krave debele 3—3.50, plemenske krave 2.50—3, krave za klobasarje 1.75 do 2, molzne krave 2.75—3.25, breje krave 2.50—3, mlada živina 3.60—4.25, teleta 4.25—5.50. Prodanih je bilo 155 kosov. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telic 5—8; teleče meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, svinjsko meso sveže 10—14 Din.

Sejmsko poročilo iz Kranja dne 21. dec. Voli I. vrste 5 Din, II. vrste 4.50, III. vrste 4 Din; telice I. vrste 5 Din, II. vrste 4.50, III. vrste 4 Din; krave I. vrste 4.50, II. vrste 4 Din, III. vrste 3.75; teleta I. vrste 8 Din, teleta II. vrste 7 Din; prašiči špeharji 9 Din, prašiči pršutarji 8 Din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 8—10 Din, goveje meso II. vrste 8—10 Din, goveje meso III. vrste 6—8 Din za 1 kg. — Svinjina 15 Din, svinjska mast 18 Din, slanina 15 Din.